

Ποιοι είναι και ποιες οι απόψεις των αντικυνηγών

Χρήστος Κ. Σώκος
Δασολόγος – ΜΔΕ Θηραματολόγος

(δημοσιεύτηκε αρχικά στην ετήσια έκδοση Παν-Θήρας 2010)

Στην έκδοση αυτή έχουν γραφτεί αρκετά άρθρα για τους κυνηγούς, ελάχιστα όμως για τους αντικυνηγούς. Την αφορμή την έδωσαν κοινωνιολογικές έρευνες σε χώρες του εξωτερικού.

Κοινή γνώμη και θήρα

Περισσότεροι από εννέα από τους δέκα ανθρώπους υποστηρίζουν κάποια μορφή κυνηγιού στις ΗΠΑ και στη Σουηδία. Αυτό δείχνει ότι η γενική δήλωση πως η κοινή γνώμη αντιτάσσεται στο κυνήγι δεν είναι ακριβής (Heberlein and Willebrand 1998). Αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι οι άνθρωποι υποστηρίζουν οποιοδήποτε είδος κυνηγιού. Η υποστήριξη εξαρτάται από το ποιος κυνηγά και για ποιο λόγο κυνηγά. Πάνω από 90% των Αμερικανών και Σουηδών υποστηρίζουν το κυνήγι στους ιθαγενείς, αλλά αυτό μειώνεται στο 70% όταν το κυνήγι διεξάγεται από οποιονδήποτε για το κρέας και την αναψυχή. Όταν το κίνητρο για το κυνήγι είναι μόνο το σπορ και η αναψυχή τότε λαμβάνει πολύ λιγότερη υποστήριξη. Περίπου 40% στις Ηνωμένες Πολιτείες και μόνο το ένα τρίτο των Σουηδών υποστηρίζουν το κυνήγι ως αναψυχή και σπορ (Heberlein and Willebrand 1998).

Η άποψη της κοινής γνώμης απέναντι στη θήρα είναι γεγονός ότι αλλάζει (Brown et al. 2000). Ιστορικά, η κοινωνία υποστήριξε τη θήρα και τη διαχείριση της πανίδας μέσω της θανάτωσης ζώων. Σήμερα, οι δραστηριότητες αυτές υπόκεινται ενδελεχή εξέταση για να επιτραπούν και από μια μειοψηφία έντονη αποδοκimasία ώστε να μην επιτραπούν. Η αποδοκimasία πηγάζει από ζωοφιλικές ομάδες και από ακτιβιστικές οργανώσεις για τη διατήρηση της φύσης. Αποτέλεσμα είναι η συνεχώς αυξανόμενη συχνότητα

συγκρούσεων μεταξύ των ανωτέρω ομάδων με τις κυνηγετικές οργανώσεις αλλά και τους αρμόδιους φορείς.

Για τον περιορισμό της προαναφερθείσας σύγκρουσης, οι αρμόδιοι φορείς συνειδητοποιούν ότι θα πρέπει να είναι στελεχωμένοι με ειδικούς επιστήμονες στην οικολογία και διαχείριση της άγριας πανίδας, αλλά και στην κοινωνιολογία και επικοινωνιολογία (Ryan et al. 2009). Το σκεπτικό είναι απλό: να βοηθηθούν οι αντικυνηγοί, οι μη – κυνηγοί αλλά και οι κυνηγοί ώστε να κατανοήσουν τα ζητήματα της οικολογίας και διαχείρισης της άγριας πανίδας. Για να επιτευχθεί όμως αυτό θα πρέπει πρώτα να αποκτηθεί περισσότερη γνώση για τους αντικυνηγούς και τις απόψεις τους.

Στις σχετικές συνομιλίες οι όροι «ευζωία των ζώων» και «δικαιώματα των ζώων» συχνά αναφέρονται και συγχέονται, το μεγαλύτερο μέρος όμως της διαθέσιμης βιβλιογραφίας αναφέρει τις διαφορές στις ελλοχεύουσες φιλοσοφίες. Συγκεκριμένα, οι υποστηρικτές της ευζωίας των ζώων ενδιαφέρονται πρώτιστα για την καλύτερη διαβίωση και χειρισμό των ζώων, ενώ οι υποστηρικτές των δικαιωμάτων των ζώων στρέφονται περισσότερο στην εξίσωση των ζώων με τον άνθρωπο, κάτι που οδηγεί στην εξάλειψη της “περιττής” ανθρώπινης εκμετάλλευσης των ζώων (Hooper 1992).

Τι είναι γνωστό για τους αντικυνηγούς

Έρευνες στις ΗΠΑ έδειξαν ότι οι αντικυνηγοί διαφέρουν αρκετά από το μέσο Αμερικανό πολίτη. Το συνηθέστερο προφίλ του αντικυνηγού είναι λευκή γυναίκα, μορφωμένος, μέσης ηλικίας, ευκατάστατος, που κατέχει μια εκτελεστική ή διευθυντική θέση, προτιμά τα κόμματα της αριστεράς, είναι ιδιοκτήτης κατοικίδιων ζώων και ζει σε πόλη (Shaw 1977, Holden 1987, Richards and Krannich 1991, Heberlein and Ericsson 2005).

Στη Νότια Ντακότα ζητήθηκε η άποψη μαθητών σχετικά με τη θήρα (Mendelsohn et al. 1997). Βρέθηκε ότι μαθητές από μονογονεϊκές οικογένειες και σχολεία σε μεγάλα αστικά κέντρα αντιτίθενται περισσότερο στο κυνήγι. Επίσης η διαθεσιμότητα εναλλακτικών αναψυχικών δραστηριοτήτων βρέθηκε να σχετίζεται με αρνητικές θέσεις για το κυνήγι.

Ο Hooper (1994) έδειξε ότι οι αρχηγοί αντικυνηγετικών ομάδων εναντιώνονται ενθέρμως στη θανάτωση ζώων εφόσον δεν υφίστανται βιοποριστικοί λόγοι ή η ανάγκη επιβίωσης (Πίνακας 1).

Πίνακας 1. Απαντήσεις αρχηγών αντι-κυνηγετικών ομάδων σχετικά με τις περιπτώσεις όπου η θανάτωση αγρίων ζώων είναι αποδεκτή.

Περίπτωση	Απαντήσεις (%)			
	Αποδεκτή	Εξαρτάται	Μη αποδεκτή	Χωρίς άποψη
Όταν κάποιος θέλει να κυνηγήσει και να ψαρέψει για το τρόπαιο	0	0	88,9	11,1
Όταν κάποιος θέλει να κυνηγήσει και να ψαρέψει για χόμπι	0	15,4	76,9	7,7
Όταν κάποιος θέλει να κυνηγήσει και να ψαρέψει για το	20	40	20	20

κρέας, όχι όμως για βιοποριστικούς λόγους ή για επιβίωση				
Όταν μη-ιθαγενής κυνηγήσει και ψαρέψει για βιοποριστικούς λόγους	45,5	45,5	0	9,1
Όταν ιθαγενής κυνηγήσει και ψαρέψει για βιοποριστικούς λόγους	81,8	9,1	0	9,1
Όταν ο άνθρωπος βρεθεί σε κατάσταση όπου για να επιβιώσει θα πρέπει να θανατώσει ένα ζώο για να φάει.	100	0	0	0
Όταν το ζώο απειλεί τη ζωή ενός ανθρώπου (όπως στην περίπτωση της αρκούδας ή του λιονταριού)	75	12,5	12,5	0
Όταν τα άγρια ζώα φέρουν μια ασθένεια επικίνδυνη για τον άνθρωπο	75	12,5	0	12,5
Όταν τα άγρια ζώα προκαλούν ζημιές στη γεωργία (π.χ. χήνες)	12,5	62,5	12,5	12,5
Όταν τα άγρια ζώα προκαλούν ζημιές στις κατοικίες (π.χ. ποντίκια)	12,5	62,5	25	0
Όταν το ζώο είναι άρπαγας ενός άλλου είδους που κινδυνεύει με εξαφάνιση (π.χ. οι αλεπού καταστρέφει τις φωλιές ενός είδους γλαρονιού)	0	87,5	12,5	0

Προτάσεις για τον περιορισμό της αντικυνηγετικής σκέψης στην Ελλάδα

Στα ζητήματα της θήρας οι περισσότεροι άνθρωποι δεν έχουν αποσαφηνίσει πολλά θέματα ώστε να έχουν γνώμη, έτσι τάσσονται εύκολα με τη μια ή την άλλη πλευρά. Επομένως το κυνήγι θα έχει ενδεχομένως μεγαλύτερο πρόβλημα στα κράτη όπου η εκτελεστική εξουσία άγεται και φέρεται από την κοινή γνώμη και δεν έχει στελεχωθεί, δεν εισακούει και δεν αξιοποιεί τους ειδικούς επιστήμονες.

Στην Ελλάδα όλο και περισσότερο η κυνηγετική δραστηριότητα υφίσταται ατεκμηρίωτες απαγορεύσεις ή αναστέλλεται εντελώς, έστω και για λίγες ημέρες, μέσω δικαστικών αποφάσεων και όχι επιστημονικών πορισμάτων. Τα φαινόμενα αυτά δείχνουν ότι ο αντικυνηγετικός δογματισμός ολοένα και γίνεται περισσότερο αποδεκτός. Αυτό μπορεί να αποδοθεί στις κοινωνικο-οικονομικές εξελίξεις (αστικοποίηση κ.λπ.) όπου απομακρύνουν τον άνθρωπο από τη φύση και ευνοούν την υιοθέτηση της αντικυνηγετικής σκέψης. Το μέλλον του κυνηγιού επομένως είναι επισφαλές όπως διαμορφώνεται στην ελληνική κοινωνία.

Οι κυνηγετικές οργανώσεις, τα εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα και οι αρμόδιες υπηρεσίες της χώρας θα πρέπει να αποτελέσουν τους θεματοφύλακες της κυνηγετικής δραστηριότητας. Προς την κατεύθυνση αυτή είναι χρήσιμο να περιγραφεί και να προβληθεί η φιλοσοφία και παράδοση της θήρας (Peterle 1977).

Οι χαρακτηρισμοί του κυνηγιού ως σπορ και δραστηριότητα αναψυχής όχι μόνο ορθοί δεν μπορούν να χαρακτηριστούν αλλά και επιζήμιοι (List 1994). Η θήρα είναι πολυδιάστατη δραστηριότητα που προσφέρει συνάμα υλική και πνευματική τροφή. Συνδυάζει με μοναδικό τρόπο πολλαπλά οφέλη για αυτό και διατηρείται με το πέρασμα των αιώνων, αλλά και μεταξύ των διαφόρων πολιτισμών. Οι αρχαίοι Έλληνες δεν κυνηγούσαν πρώτιστα για την τροφή, αλλά για τη γνώση, τη δοκιμή των ικανοτήτων τους και το αίσθημα της ελευθερίας που τους προσέφερε η δραστηριότητα αυτή (Sokos et al. 2010).

Σύμφωνα με τον Vitali (1990) η θήρα είναι αποδεκτή επειδή: 1) δεν παραβιάζει κάποιο ηθικό δικαίωμα των ζώων, 2) τα οφέλη προς τον άνθρωπο κρίνονται σοβαρά και έτσι αντισταθμίζουν το «κακό», δηλαδή το θάνατο του ζώου, και 3) συμβάλει στην ισορροπία του οικολογικού συστήματος, και έτσι έμμεσα ωφελεί την ανθρώπινη κοινωνία.

Η προβολή των ανωτέρω θέσεων στην ελληνική κοινωνία με εύληπτο τρόπο αναμένεται να βοηθήσει στην αποδοχή της θήρας. Οι αντικυνηγοί όμως δεν ενδιαφέρονται τόσο για τον άνθρωπο όσο για τα ζώα ή ενδιαφέρονται για τα ζώα όσο και για τον άνθρωπο. Σε αυτούς θα πρέπει να απαντηθεί ότι:

- Τα θηρεύσιμα ζώα έχουν καλύτερη διαβίωση από τα εκτρεφόμενα (Bruckner 2007).
- Στο πλαίσιο των οικολογικών διεργασιών δεν μπορεί να υπάρχει ζωή χωρίς το θάνατο (Βλάχος και Μπακαλούδης 2009).
- Τα άγρια ζώα πεθαίνουν συνήθως σε νεαρή ηλικία από άρπαγες, ασθένειες και ασιτία, σε περίπτωση που είναι θηρεύσιμα ο θάνατος λόγω αιφνοτικής θήρας θα αντικαταστήσει μέχρι ενός ορίου τις υπόλοιπες αιτίες θανάτου (Connelly et al. 2005) και θα είναι λιγότερο επώδυνο, κυρίως επειδή η δράση του έχει μικρότερη διάρκεια. Μια ασθένεια προκαλεί πόνο συνήθως για ημέρες, ενώ ένα θηρευμένο ζώο θα καταλήξει σε μερικά δευτερόλεπτα.
- Η θήρα μπορεί να θανατώνει μερικά άτομα του είδους, ωστόσο η διαχείριση του είδους επειδή είναι θήραμα αυξάνει τον πληθυσμό του (Μπίρτσας κ.α. 2009).

Τα ανωτέρω είναι αλήθειες, αυτό δεν σημαίνει όμως ότι θα πείσουν τις μελλοντικές κοινωνίες. Οι Gasson και Kruckenberg (1993) αναφέρουν ότι στη διαμάχη κυνηγών/αντικυνηγών: «η συζήτηση θα κερδηθεί από την ομάδα που θα απευθύνεται επιτυχέστερα στο μεγάλο ουδέτερο κοινό».

Βιβλιογραφία

- Brown, T. L., D. J. Decker, S. J. Riley, J. W. Enck, T. B. Lauber, P. D. Curtis, and G. F. Mattfeld. 2000. The Future of Hunting as a Mechanism to Control White-Tailed Deer Populations. *Wildl. Soc. Bull.* 28: 797–807.
- Bruckner, D. W. 2007. Considerations on the Morality of Meat Consumption: Hunted-Game versus Farm-Raised Animals. *Journal of Social Philosophy* 38(2): 311-330.
- Connelly, J.W., Gammonley J. and J.M. Peek 2005. Harvest management. In: Braun C. E. (Ed); *Techniques for Wildlife Investigation and Management*. Sixth edition. The Wildlife Society, Bethesda, M.D: 658-690.
- Gasson, W., and L.L. Kruckenberg. 1993. Hunting: With or without a future? *Wyoming Wildlife* 57(9):36-41.
- Heberlein, T.A., and G. Ericsson. 2005. Ties to the countryside: accounting for urbanites' attitudes toward hunting, wolves, and wildlife. *Human Dimensions of Wildlife* 10: 213-227.
- Heberlein, T.A., and T. Willebrand. 1998. Attitudes towards hunting across time and continents: The United States and Sweden. *Game and Wildlife Biology* 15: 1071-1080.
- Holden, C. 1987. Animal regulations: so far, so good. *Science* 238: 880-882.
- Hooper, J.K. 1992. Animal welfarists and rightists: Insights into an expanding constituency for wildlife interpreters. *Legacy* 3(6): 20-25.

- Hooper, J.K. 1994. What do animal activists want? (And how should wildlife managers respond?). *Proceedings of the Vertebrate Pest Conference* 16:320-326.
- List, C. 2004. On the moral distinctiveness of sport hunting. *Environmental Ethics* 26: 155-169.
- Mendelsohn, R.D., N.J. Dietz, and K.F. Higgins. 1997. Student opinions about hunting in South Dakota. *Proceedings of the South Dakota Academy of Science* 76: 239-252.
- Ryan C.W., Edwards J.W., M.D. Duda. 2009. West Virginia Residents' Attitudes and Opinions Toward American Black Bear Hunting. *Ursus* 20(2):131-142.
- Shaw, W.W. 1977. A survey of hunting opponents. *Wildl. Soc. Bull.* 5(1): 19-24.
- Peterle, T.J. 1977. Hunters, hunting, anti-hunting. *Wildl. Soc. Bull.* 5(4): 151-161.
- Sokos C.K., P.K. Birtsas, and N.D. Hasanagas. 2010. Hunting dimensions: from the ancient Hellenic culture to synchronous implementations. (υπό κρίση).
- Vitali, T. 1990. Sport Hunting: Moral or Immoral? *Environmental Ethics* 12: 69-82.
- Βλάχος Χ. και Μπακαλούδης Δ. 2009. Διαχείριση Άγριας Πανίδας: Θεωρία και Εφαρμογές. Εκδόσεις Τζιόλα, Θεσσαλονίκη.
- Μπίρτσας Π., Σώκος Χ., Γκάσιος Α., Καλαιτζής Χ., Σκορδάς Κ. 2009. Η θήρα ως εναλλακτική καλλιέργεια: η περίπτωση της βελτίωσης ενδιαιτημάτων στην Κεντρική Μακεδονία. 14^ο Πανελλήνιο Δασολογικό Συνέδριο, Ελληνική Δασολογική Εταιρεία, Πάτρα 1-4 Νοεμβρίου 2009.